

Šesnaest dana aktivizma

“Svaki put kada bi se moj muž napio, neprestano bi me tukao, koristeći prvo što mu dođe do ruku. To mu je prešlo u naviku”.

Ovo su reči “Teute”, žrtve nasilja u porodici.

“Rodila sam devojčicu. Umesto da budem srećna, bila sam veoma tužna. Moja ćerka će verovatno prolaziti kroz iste stvari”

“Fatime” je takođe žrtva nasilja u porodici.

Edita Bučaj

Jedna od tri žene, širom sveta, postane žrtvom nasilja samo zbog toga što je žena. Razvojni Fond Ujedinjenih Nacija (UNIFEM), uspeo je da skrene pažnju na ove poražavajuće statističke podatke koji su rezultat međunarodnog ispitivanja, nakon čega je usledila kampanja koja je počela 25. novembra. Jedna od tri žene - podatak je koji pokazuje sa čime se žene širom sveta suočavaju. Jedna od tri žene može biti silovana, pretučena, prisiljena da polno opšti ili zlostrebljena na bilo koj drugi način.

Ni Kosovo, na žalost, ne zaostaje u ovome. Uvodne reči ovog izveštaja predstavljaju svedočenja dve žene, žrtve nasilja u porodici. One su dokaz da se nasilje u porodici, de facto, dešava i na Kosovu.

Istovremeno, Kosovo se pridružilo međunarodnom pokretu za borbu protiv nasilja nad ženama, čiji je ovogodišnji slogan: “Reagujte! Nasilje je zločin”. Ovo je ujedno bila tema Oebsove kampanje koja je počela 25. novembra, Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama, na koji se nadovezao 10. decembar, Međunarodni dan ljudskih prava.

“Porodica je najjača kosovska institucija ali u nedostatku neke druge jake institucije, javlja se nasilje u porodici. Naš posao je da ljudima ukažemo na važnost ovog problema, kao i da ohrabrimo muškarce i žene da se bore protiv toga”, rekao je na početku kampanje šef Oebsa, ambasador Paskal Fijeski

Sa ovom temom, kao idejom vodiljom, na Kosovu su održani različiti događaji na kojima se razgovaralo o tom problemu. Pored toga, diskutovano se i o mogućim načinima pružanja pomoći ženama, žrtvama nasilja. Obuke i seminari nisu organizovani samo za mlade ljude i studente već i za profesionalno osoblje, nastavnike i policajce, kako bi ovi bili u mogućnosti da adekvatno reaguju, bilo da je reč o žrtvi nasilja ili o počiniocu.

Predavači iz Oebsovog odeljenja za zastupanje i podršku žrtvama, bili su zaduženi da pošalju jasnu poruku svima, širom Kosova - nasilje nad ženama je neprihvatljivo! Ti predavači su još proučavali različite vidove zločina: nasilje u porodici, koje se može javiti kao fizički obračun, incest ili kao ponižavanje i nasilje nad ženama, koje se dešava van kuće,

kao u slučaju trgovine ženama ili u slučaju prostitucije.

Oebsova kampanja predstavlja nastavak nastojanja da se sastavi i obezbedi prolaz Uredbe o Zaštiti od nasilja u porodici. Ovaj dokument zvanično zabranjuje nasilje nad ženama i postavlja nove standarde koji vlastima daju drugačije mogućnosti zaštite žrtava. Na primer, Uredba daje kosovskim sudovima punomoćje prilikom izdavanja zaštitnih mera za žrtve nasilja smatrajući istovremeno kriminalnim delom pokušaj onoga ko je sproveo nasilje da se približi žrtvi na poslu ili kod kuće.

Ovu Oebsovu kampanju potpomogle su brojne nevladine organizacije kao i lokalni mediji. Javni apeli, radio i TV reklame, poruke koje su uživo emitovane, bilbordi, posteri i majice sa jasnim porukama, deo su pomenute kampanje. Sa druge strane, predstavnicima zajednica, muškarcima, podeljene su bele trake, simbol koji su predstavljaju njihov zavet da nikada neće počiniti tu vrstu nasilja, da će je osuditi ukoliko je neko drugi počini kao i da nikada neće prećutati ukoliko su svedoci nasilja nad ženama.

RTVE NASILJA U PORODICI OTVORENO GOVORE O TOME ŠTA SU PREIVLJAVALE

“Mislim da sam čula svoju ćerku kako plače, ali nisam se mogla vratiti”

“Fatime” je imala samo petnaest godina kada se udala za čoveka koga nikada ranije nije videla. Nakon udaje, Fatime se preselila u kuću svog supruga koji je imao veliku porodicu. Ubrzo nakon toga, Fatime je shvatila da njihov zajednički život neće biti jednostavan. “Bilo je teško voleti ga”, priseća se ona.

Fatime objašnjava da je nakon samo nekoliko dana zajedničkog života, počela da shvata ko je u stvari bio čovek za koga se udala. “Jednom smo bili pozvani na venčanje. On je uveče obukao svoje najbolje odelo i kada smo se kasnije vratili, on je u tom istom odelu otišao na spavanje. To me je iznerviralo i mislila sam da to nije normalno. On je nastao tako da se ponaša. To mu je

prešlo u naviku”.

Upravo sa ovim događajima, krenuli su i njeni problemi.

“Plašila sam da bilo kome pričam o onome kroz šta prolazim. Svakog dana, bivalo je sve gore i ja nisam želela da sa tim čovekom rodim dete. Tokom prve dve godine braka, jedna moja prijateljica, koja je bila medicinska sestra, nabavljala mi je pilule za kontracepciju, ali je ona kasnije prebačena na drugo radno mesto i ja sam zatrudnela. Tada je situacija postala nesnosna”.

Fatime se priseća da joj je izolovanost padala jednako teško kao i sam čin nasilja.

“Zabranili su mi da posećujem svoju porodicu, zabranili su mi

da izlazim! Odjednom mi je sve postalo nedostupno. Svaki put kada sam negde pozelela da odem, neko bi morao da krene sa mnom. To je bilo gore od batina. Kada je došlo vreme da se porodim, nisu mi dozvolili da idem u bolnicu iz straha da nekom ne bih rekla šta mi se dešava, pa sam se porodila kod kuće. Dobiljala sam batine čak i dok sam bila trudna. Od silnih batina počeli su da me bole zglobovi a onda sam otišla u bolnicu. Medicinska sestra koja je tamo radila, primetila je modrice po celom telu. Tada sam po prvi put progovorila o nasilju kroz koje sam prolazila. Ta sestra je obećala da će mi pomoći. Rodila sam devojčicu. Umesto da se radujem, bila sam potpuno nesrećna.

Verovatno će i moja ćerka morati da prolazi kroz iste stvari”.

Fatime više nije mogla da podnese ono što joj se dešavalo!

“Kada je moja ćerka imala skoro godinu dana, odlučila sam da pobegnem. Da sam ostala, sada bih bila paralizovana. Dok sam trčala kroz šumu, učinilo mi se da čujem kako moje dete plače ali nisam smela da se vratim obzirom da sam bila na dobrom putu “do groba”. Da sam se vratila, sigurno ne bih pomogla mojoj ćerki”.

Fatime je nakon ovoga pronašla utočište u “ženskom skloništu”. Sve ovo je rekla socijalnim radnicima u tom skloništu. Njeno pravo ime i mesto odakle potiče, izmenjeni su zarad očuvanja njene privatnosti!

U OVOM BROJU

Žrtve nasilja u porodici govore o onome što su preživjele

strane 1 i 2

Trgovina ljudima kao najgnusniji zločin

strana 3

Otvoren prozor u svet

strana 7

Ambasador
Paskal Fieski
šef Misije Oebsa na Kosovu

Misija Oebsa je sa vama provela još jednu godinu na Kosovu. Bila je to godina puna izazova i ja verujem da smo uspeli da prebrodimo neke probleme.

Uspostavljanjem okvira za implementaciju "Standarda za Kosovo", nastavili smo našu saradnju sa svima na Kosovu, kako sa pojedincima tako i sa institucijama. Cilj nam je da ojačamo demokratiju i vladavinu zakona.

Godina koja je iza nas, donela je različite događaje i sva ta dešavanja, jednako su važna za Kosovo. Ja bih ipak želeo da ostanem izvan politike i da akcentiravim na temu koja je od suštinskog značaja

za svako stabilno i bezbedno društvo: govorio bih o ljudskim pravima.

Ljudska prava su uvek ono prvo o čemu ljudi razmišljaju. Ljudska prava su i sastavni deo institucija.

Ranije, ove godine, misija Oebsa na Kosovu i Unmikov Stub 1, potpisali su Memorandum o razumevanju, kojim se formira ustanova koja će pružati zaštitu ženama - žrtvama nasilja i trgovine belim robljem - Bezbednu žensku kuću.

Naš odsek za pomoć žrtvama nasilja, potpomogao je po ovom pitanju tako što je učestvovao u donošenju Uredbe 2003/12 o zaštiti od nasilja u porodici. Uredba je doneta

9. maja tekuće 2003. godine.

Pomogli smo i oko donošenja zakona protiv diskriminacije, koji je prvi put pročitao u Skupštini. U toku su pripreme nacrtu zakona o jednakosti među polovima. Uz pomoć naših saradnika i partnera, omogućili smo održavanje Kosovske konferencije o borbi protiv trgovine belim robljem.

Proces uređivanja Akcionog plana, koji je, da podsetimo, rezultat ove konferencije, je u toku. U njemu su naše preporuke i one će uskoro biti objavljene.

Sproveli smo i kampanju protiv nasilja nad ženama kako bi ljudi bili svesniji ovog prob-

Dragi čitaoci,

lema. Cilj nam je bio i da pomognemo lokalnim institucijama tokom borbe protiv ovog vida nasilja.

Mnogi muškarci su nosili bele trake i time pokazali njihovu posvećenost rešavanju ovog problema. Ja se nadam da će oni u tome ostati dosledni.

Želeo bih da ovaj pregled završim nečim što sam već pomenuo: porodica je sveta institucija. Na njenom čelu se nalazi žena koja je stub oslonac svake porodice!

Ovom prilikom bih svim porodicama na Kosovu poželeo Srećnu Novu godinu, uz želju da nam sledeća godina bude prosperitetnija i mirnija, rečju, bolja za sve nas.

RTVE NASILJA U PORODICI OTVORENO GOVORE O TOME ŠTA SU PREIVLJAVALE

"Radije bih spavala u ćeliji nego u toj kući"

Teuta nije njeno pravo ime, ali ćemo ženu o kojoj je ovde reč, tako zvati.

Rođena je 1970 godine u tipičnoj albanskoj porodici sa Kosova. I pored toga što se udala protiv svoje volje, prva godina braka je bila normalna, ali to nije dugo potrajalo. Nakon godinu i po dana, kada je zatrudnela, počele su batine.

"Svaki put kada bi se moj muž napio, tukao bi me bez prestanka, koristeći prvo što mu dođe do ruku da me udari. To mu je prešlo u naviku. Kada je on prestao, njegova majka i sestra su nastavile da me maltretiraju. Kada sam se udala imala sam sedamdeset kilograma ali sam ubrzo "spala" na 45. Čitala sam jer nisam znala kome da se požalim. Prolazila sam kroz težak

period: bila sam trudna, moje otac je bio jako bolestan i nisam želela da ga opterećujem, brinulo me šta će drugi reći i sumnjala sam da mi iko može pomoći".

"Čak i kada sam se porodila i rodila dečaka, nasilje je iz dana u dan bilo sve intenzivnije".

Njen suprug nije tukao samo nju! "On uopšte nije voleo našeg sina. Počeo je da tuče bebu, optužujući me pritom da dete nije njegovo. Dečak se razboleo, dobio je visoku temperaturu. Nisam se usuđivala da reagujem. Da sam u tim trenucima samo jednu reč progovorila, moja sverkva i zaova bi se pobrinule za mene".

Teuta je od tetke dobila podršku i savet da sve ispriča svom ocu, ali ona i dalje nije htela da ga opterećuje jer je bio jako boles-

tan. U međuvremenu je njen muž našao ljubavnicu. Kada se situacija pogoršala, Teuta je odlučila da reaguje.

"Jednom, pošto sam dobila batine, odlučila sam da svog muža prijavim policiji. Ustala sam u 4 ujutru, uzela sina i pobegla. Na ulici sam srela policajca koji me je poznao i koji je odmah pozvao mog svekra. Onda je došao moj svekar i tada me je toliko pretukao na ulici da nisam mogla da se pomeram".

Teuta nije odustajala. Zamolila je svoju tetku da o svemu obavesti njenog oca i policiju.

"Policija je nakon tri dana, u našu kuću dolazila više puta. Pitali su moje ukućane zašto su me tukli, a ovi su tvrdili da me nisu ni tukli. Kada je policija poslednji put došla, ja sam im rekla da bih

radije spavala u ćeliji nego u kući ali da ne mogu da ostavim sina. Policija mi je na kraju pomogla da se spakujem i prebacila me do Katoličke crkve. Kada sam, nakon nekoliko dana, krenula do Centra za socijalni rad da sa njima popričam o svojim problemima, srela sam muža koji me je tražio. Kada mi je istrkao dete iz naručja, gurnuo me je i ja sam pala u blato. To se dešavalo na sred ulice. Ljudi su nas gledali s gađenjem zbog čega sam se užasno osećala. Jedva sam ustala, ali sam ipak uspela da odem do policije i policija mi je kasnije vratila sina".

Nakon toga, Teuta je potražila utočište u skloništu za žene. Sve ovo je ona rekla socijalnim radnicima u skloništu. Njeno pravo ime i mesto odakle potiče su izmenjeni kako bi se sačuvala njena privatnost.

Spend DECEMBER

DEALI
DEALS
DEAE

BEOGRADSKA 3238000 Priština

Tel: (+381-38) 500162

Fax: (+381-38) 500188

E-mail: press@omik.org

Dirktorizdanja:

Sven Lindholm

Glavniurednik:

Arni Snivar

Urednici:

Hasan Sopa (Detaje)

Slaviša Mladenović (Detalji)

Grafikaidizajn:

Spend Kala

Saradnici:

Srdjan Antić, Edita Bućaj,

Džep Bili, Kris Sismanik,

Afrocitaku, Mustafa Erik,

Arjan Hadžibeciri, Arben Hajredinaj

Džeme Ibraj, Redžep Krasnići,

Fatime Lepaja, Nderim Pasuli,

Gezim Redža, Halide Sadiku,

Olivera Stojanović, Mevlude Salihu,

Mustafa Skenderi, Slavica Staletović,

Besnik Tahiri, Armend Tahirsylaj,

Irfan Ukshini, Bernard Vrbhan

OSCE
Mission in Kosovo

Ograničavanje od odgovornosti:

Izraženi stavovi ili objavljeni materijal ne izražavaju neophodno politiku, mišljenje ili poziciju misije Oebsa na Kosovu.

Trgovina ljudima kao najgnusnije delo

Kako se Kosovo sve više suočava sa užasnim fenomenom trgovine ljudima, OEBS intenzivira svoje aktivnosti obuke

autor: Hana Kranston

“Trgovina decom je jedan od najnečuvenijih i najgnusnijih dela ikada počinjenih,” rekao je Ljubiša Kostić, iz Centra za socijalni rad u Mitrovici. “Zatvorske kazne za počinioce ovih nedela morale bi biti duže, jer bi ove kazne uticale na akcije drugih,” rekao je on.

Ovo mišljenje je odraz kosovskog zgražavanja i uznemirenosti rastućim fenomenom trgovine ljudima. Oebsovo Odeljenje za zastupanje žrtava i pomoć, organizovalo je, za članove kosovskih institucija i nevladinih organizacija, mnoštvo predavanja za jačanje svesti, identifikovanje različitih aspekata ovog problema i pronalaženje zakonodavnih rešenja vezanih za trgovinu ljudima.

Jedno od ovakvih predavanja održano je u Mitrovici 26. i 27. novembra u saradnji sa Ministarstvom za rad i socijalna pitanja. Predavanju je prisustvovalo dvanaest učesnika iz regionalnih Centara za socijalni rad, Jedinice za sprečavanje trgovine ljudima i prostitucije UNMIK Policije i regionalnih nevladinih organizacija.

Među predavačima su bili Alma Begičević, Oebsov službenik za ljudska prava; Ariana Čosaj – Mustafa, Oebsov pravni savetnik za pitanja žena i dece; i Selvete Gerđaliu, konsultant za nasilje nad polovima pri Ministarstvu za rad i socijalna pitanja.

Odnos krijumčarenja i trgovine ljudima

Među pitanjima obuhvaćenim ovim predavanjem bilo je razjašnjenje razlika između krijumčarenja i trgovine ljudima. Ukazano je da postoji veoma tanka linija između ova dva fenomena, ali da nakon što neka osoba dobrovoljno pređe granicu, bez odgovarajuće dokumentacije radi zaposlenja, može postati žrtva iznude i primene sile. Nakon što krijumčar prevede neku osobu iz jedne zemlje u drugu, može iskoristiti nadmoćnu poziciju da iskoristi rad te osobe, ili ih dalje proda trgovcima ljudima.

Ljudi koji su ilegalno prokrijumčareni preko granice već se nalaze u nezavidnoj poziciji, jer su svesno počinili prekršaj – kao što je putovanje uz lažnu dokumentaciju ili ilegalan prelazak granice. Kada se nađu u položaju potencijalne žrtve trgovine ljudima oni se nalaze u lošoj pregovaračkoj poziciji. Iz ovoga se može

Učesnici seminara o trgovini ljudima u Mitrovici

naučiti samo jedna lekcija: ne putujte ilegalno i ne dozvolite da neka druga osoba nabavlja putnu dokumentaciju za vas.

Univerzalna deklaracija

Grupa koja je prisustvovala ovom predavanju takođe je analizirala Univerzalnu deklaraciju ljudskih prava kako bi pronašla članove koji se krše prilikom trgovine ljudima. Došlo se do zaključka da je to slučaj sa skoro svim odredbama deklaracije, što potvrđuje činjenicu da je trgovina ljudima jedna od najozbiljnijih zloupotreba ljudskih prava, te bi, samim tim, trebala da bude strogo kažnjiva. Član 4, ove Deklaracije, je posebno značajan u vezi trgovine ljudima:

“Niko se ne sme držati u ropstvu; svi vidovi ropstva i trgovine belim robljem moraju biti zabranjeni.”

Preispitivanje položaja žena

Postojanje trgovine ljudima na Kosovu i u susjednim oblastima potvrđuje postojanje ropstva u Evropi; arhaične i brutalne prakse koja je prograšena nezakonitom još u XIX veku. Vlade bi morale da primene pristup koji isključuje toleranciju za trgovinu ljudima.

Definisanje različitih aspekata trgovine ljudima i usaglašavanje oko toga koja se ljudska prava time krše bio je lakši deo ove obuke, ali sam zakon neće obuzdati povećanje trgovine

ljudima na Kosovu. Kako bi se u potpunosti sprečio problem trgovine ljudima, mora se preispitati položaj žena u društvu. Tradicionalizam je prihvatljiv i ponekad poželjan u različitim kulturama, ali ne i kada negira prava i socijalni status jedne grupe građana, u ovom slučaju žena. Na žalost, stigmatizacija u okviru socijalnih i administrativnih struktura na Kosovu dešava se na račun žena koje su žrtve nasilja muškaraca. Žene koje su žrtve nasilja ponekad su obeležene sramotom koja prati okolnosti u kojima žive.

Silovanje se može koristiti kako bi se ugrozio ili kompromitovao identitet žene – kao što je slučaj sa silovanjima tokom rata. Kada se, tokom procesa trgovine ljudima, prekrši seksualnost žene, to je lična uvreda za ženu i biće joj potrebna pomoć da se suoči sa njom. To nije napad na kolektivnu čast porodice ili zajednice i žrtva ne bi trebalo da bude optužena za napad. Krivica je na kriminalcu koji žrtvu prevari ili kidnapuje, kako bi od nje načinio roba, a ne na žrtvi.

Ako se žrtve osećaju postideno za ono što im se dogodilo, one neće pričati o svojim iskustvima. Ako ne govore o svojim iskustvima ne mogu se identifikovati njihove torture. Ako se počinioci nikada ne identifikuju, nikada neće biti izvedeni pred lice pravde, a problem će nastaviti da raste.

Kako pomoći žrtvama?

Učesnici ovog seminara rekli su da se mora preći sa pris-

koju vlasti mogu imati sa kriminalcima koji su umešani u trgovinu ljudima. Ako se žrtvi daju saveti i pruži pomoć, ona će možda moći da identifikuje počinioce i bude svedok na njihovom sudjenju.

Jedan od načina da se reši problem socijalnog položaja žena u vezi sa trgovinom ljudima je redefinisavanje koncepta seksualnog puritanstva, kako bi se stvorili jednaki standardi za muškarce i žene. Kada bi se žene podjednako cenile u društvu kao i muškarci, njihova dela ne bi se tako ne-pošteno posmatrala tokom razmatranja slučajeva silovanja ili otmice.

Jačanje borbe protiv trgovine ljudima

Menjanje obima kosovskog društva dovelo je do toga da se trgovina ljudima poveća i postane uočljivija. Sa slobodom medija i informisanja dolazi i do više izveštavanja o problemima kao što je trgovina ljudima: Kosovo je sada u prednosti što može da čuje o slučajevima trgovine ljudima i javnim mnjenjem, aktivno reaguje na ovaj kriminal.

Ovo predavanje je omogućilo bolju koordinaciju između agencija koje pružaju usluge i zaštitu žrtvama trgovine ljudima. Bitno je da odgovorne institucije imaju snage da se bore sa ovim problemima i imaju sredstva i znanje za obavljanje svog posla.

Jedan od predavača, Alma Begičević službenik za ljudska prava kancelarije Oebsa u Prizrenu

Trgovina ljudima stvara ozbiljan društveni teret

Prema podacima Međunarodne organizacije za migracije (MOM), između 700.000 i 2.000.000 žena su žrtve trgovine ljudima na godišnjem nivou

autor: Nderim Pasulji

Učesnici slušaju priču žrtve o tome kako je postala "roba"

Znakovi zlostrebe, torture, gladovanja i, u nekim slučajevima, vezivanja žrtava lancima, su evidentni. Strah i emocije rukovode reakcijama žrtve, što ih može paralizirati. Traumatske reakcije i zbunjenost se javljaju kada otpor žrtve više nije moguć i ljudska odbrana postane preopterećena i neorgani-

zovana. U ovim slučajevima potrebna je adekvatan i kompleksan odgovor specijalista i socijalnih radnika. U isto vreme od ključne važnosti je podrška porodice i zajednice.

Kancelarija Oebsa u Prizrenu je 9. decembra 2003, u saradnji sa Opštinskom kancelarijom za pitanja polova u Prizrenu, orga-

nizovala regionalni sastanak o borbi protiv trgovine ljudima. Ovaj događaj je organizovanu sali Skupštine opštine Prizren, kao deo dvonedeljne kampanje jačanja svesti o problemu nasilja nad ženama, koju je pokrenula mislija Oebsa na Kosovu.

Ovaj događaj je okupio predstavnice Oebsa, MOM-a, Po-

sebne jedinice policije za ispitivanje slučajeva trgovine ljudima i prostitucije, Sekretarijata za pravosuđe, Kancelarije za rad i socijalna pitanja, Kancelarije za pitanja polova – Prizren, opštinskog Inspektorata i tužioce. Više od 50 učesnika informisano je o merama koje relevantne vlasti preuzimaju protiv trgovine ljudima, čiji je cilj zaustavljanje ovog fenomena.

“Okupili smo se ovde kako bi, eventualno, identifikovali problem trgovine ljudima u regionu Prizrena, u cilju koordinisanja budućih koraka. Ovo je prilika za sve da shvate ovaj specifičan primer, kako bi imali jasniju sliku o ovom fenomenu i efektivnije delovali protiv trgovine ljudima,” rekla je g-đica Alma Begičević, službenik za ljudska prava Oebsa u Prizrenu.

Svi učesnici sastanka aktivno su raspravljali o mnogim problemima sa kojima su se suočili tokom borbe protiv trgovine ljudima i prisilne prostitucije. G-đica Adelina Sopi, opštinski službenik za pitanja polova, bila je jedan od privh govornika koji su se obratili učesnicima. “Naša kancelarija je sprovela uspešnu kampanju pod nazivom “Stop

trgovini ljudima” čija je ideja bila jačanje svesti mladih o negativnom uticaju koji trgovina ljudima ima na društvo. U budućnosti će mo takođe organizovati slične aktivnosti,” rekla je g-đica Sopi.

Gospođica Diana Tudorače iz MOM-a takođe je prisustvovala ovom regionalnom okupljanju, koje je bilo dobra prilika za učesnike da nauče nešto više o traumama koje trgovina ljudima ostavlja i negativnom uticaju na društvo.

Prema rečima učesnika, žrtve trgovine ljudima na Kosovu i dalje su stigmatizovane. “Rekonstrukcija identiteta traumatizovane žrtve ključna je za njihov oporavak. Iako roditelji, najčešće, pružaju podršku, zajednica u globalu morala bi učiniti više na prihvatanju žrtava nazad u društvo,” rekla je Tudorače.

Tokom sastanka postalo je jasno da je svaka od prisutnih organizacija radila nezavisno u skladu sa svojim mogućnostima i potencijalima. Kako bi bili produktivniji u borbi protiv trgovine ljudima, učesnici su se složili da je potreban sistematičniji pristup i veća koordinacija.

Nasilje u porodici- centralna tema

Autor: Elizabet Kampestrini

Dve vodeće nevladine organizacije iz gnjilanskog kraja, organizovale su dve odvojene debate povodom kampanje protiv nasilja nad ženama. Prva debata je održana 29. novembra u Kamenici a druga, 1. decembra u hotelu Kristal u Gnjilanu. Obe debate imale su za cilj uključivanje žena, aktivistkinja različitih profesija, kao predstavnice nevladinih organizacija u kampanji čiji je cilj intenzivnije suočavanje sa problemom nasilja nad ženama. Diskusije su vodili odabrani govornici koji su tom prilikom predstavljali svoja angažovanja

u borbi protiv nasilja nad ženama. U tim debatama učestvovala su žene različite etničke pripadnosti. Ljudi koji su vodili debate, motivisali su ostale tako da su debate bile mesto gde su se razmenjivali različiti pogledi i iskustva svih učesnika.

Javnu debatu u Kamenici organizovala je srpska nevladina organizacija “Kosovka devojka”. Multietnička grupa od tridesetak žena, raspravljala je o uticaju nasilja nad ženama na svakodnevni život, kao i o mogućim koracima koje treba preduzeti. “Najzanimljiviji razgovor vođen je tokom izvrs-

nog ručka koji je pripremio organizator tj. “Kosovka devojka”. Događaj je bio prilično neformalan ali je atmosfera bila radna i učesnice su iznele svoja razmišljanja i strepnje,” rekla je predstavnica Oebsa Sadete Ter-nava-Osmani.

Događaj u Gnjilanu organizovala je nevladina organizacija “Liria”. Sve učesnice se aktivno i profesionalno bave različitim poslovima, uključujući ovde nastavnice, medicinske radnice, opštinske zvaničnice kao i predstavnice lokalnih NGO-a. Jedna glumica je, reagujući na priču o jednoj pretučenoj ženi, odigrala impresivnu ulogu te žene-žrtve, čije je ćerke otac, takođe, prisilio da se prostituišu.

Glavni deo debate odnosio se na obaveštavanje javnosti o predstojećem formiranju ženskog centra u Gnjilanu koji će se zvaći “Hope” (NADA). “Hope” će biti centralno mesto okupljanja za majke i decu i nuditiće psiho-socijalne savete, pravnu pomoć i rekreativne aktivnosti za sve žene, bez obzira na njihovo poreklo. “Hope” će još ponuditi i sigurnu kuću za podršku žrtvama nasilja u porodici koja će biti na usluzi 24 časa dnevno, kako bi pomo-

gla ženama i deci žrtvama zlostrebe. Austrijska vlada, Opština Gnjilane i OEBS, finansiraju su ovog Centra.

Jedan broj nevladinih organizacija takođe je razgovarao sa ženama koje bi želele da im se pomogne, ali se plaše posledica ako se usude da javno govore o onome što ih muči. U tom smislu, koordinatorka ženskog centra u Gnjilanu je naglasila da je ono što žrtva zatiče u svojoj porodici nakon što se posle izvesnog vremena, iz privremenog skloništa vrati

porodici, ponekad mnogo teže od prethodnog nasilja. No, i pored toga, ona naglašava važnost i neophodnost rada u Centru jer su na taj način žrtve bar privremeno zaštićene. Koordinatorica je u nastavku apelovala na zvanične strukture na centralnom i opštinskom nivou da razmotre mogućnost stvaranja nužnog smeštaja za ove žene

Na kraju su učesnici oba sastanka izrazili spremnost da ostanu angažovani na pružanju pomoći žrtvama nasilja u porodici.

Žene iz NVO “Liria” u Gnjilanu razgovaraju o nasilju u porodici

Žene iz NVO “Kosovka Devojka” u Gnjilanu razgovaraju o nasilju u porodici

Obrazovanje omladine o demokratiji

“Tolerancija je lična odluka, koja dolazi iz verovanja da je svaka osoba dragocena. Ja verujem da je raznolikost snaga. Takođe mi je jasno da je neznanje, nedostatak osećajnosti i slepa samouverenost mogu različitost prevesti u izvor predrasuda i diskriminacije. Dozvolite nam da sačuvamo raznolikost kao izvor moći i stvorimo bolje okruženje sa svakoga.” – Deklaracija o toleranciji.

autor: Salih Eljšani

Poslednjih pola veka predstavljalo je težak period za kosovsku političku istoriju. Kao posledica dominacije komunističke partije i konflikta tokom devedesetih, ljudi, a posebno mladi, nisu imali priliku da osećaju prave vrednosti demokratije.

Pored toga, postojao je nedostatak političkog obrazovanja među mladim ljudima, ali i između nekih starijih članovima političkih partija, što je stvaralo atmosferu mržnje i netolerancije. Većina članova političkih partija na neistomišljenike nije gledala kao na konkurenciju, već kao na najgoru neprijatelje. Ovo je takođe imalo uticaja na ponašanje mladih ljudi na Kosovu. Imajući u vidu da je većina kosovske populacije relativno mlada, u opštini Suva Reka je ove godine napravljen i izveden projekat koji je mladim ljudima ponudio osnovnu obuku o demokratiji. Tokom šest dana intenzivne obuke pod nazivom “Obrazovanje

omladine o demokratiji”, razgovaralo se o temama kao što je mimo rešenje konflikta, tolerancija, demokratske institucije, mir i ljudska prava.

Bilo je impresivno videti kako mladi gledaju na demokratiju i kako predstavljaju svoje poglede i čuti njihove vizije budućnosti. Uspostavljanje poverenja među različitim etničkim, religioznim, političkim i rodovnim grupama i promovisanje ideje da svi konflikti, bez obzira na vrstu, mogu biti rešeni mirnim sredstvima, bili su osnovni ciljevi ovog projekta.

Ovim seminarom učenicima je ponudjena prilika da nauče nešto što mogu koristiti u svakodnevnom životu i preneti dalje svojim porodicama, prijateljima i rođacima.

O pitanju tolerancije se toliko razgovara jer je to, kao predušlov za napredak Kosova, bila glavna tema ovog seminara, koji je završen usvajanjem deklaracije o toleranciji.

Mladi na predavanju o demokratiji u Suvoj Reci

Diskriminacija nije rešenje

Izuzetno je važno da zajednice preuzmu vodeću ulogu u promociji jednakosti polova

Krešnik Baša

Žene iz turske i bošnjačke zajednice raspravljaju o jednakosti polova na seminaru u Prizrenu

Pitanje diskriminacije bilo je jedna od tema mnogih radionica i seminara koje su organizovale različite međunarodne i lokalne organizacije, koje rade

širom Kosova. Razmenjene su različite ideje i iskustva u cilju pronalaženja odgovarajućeg pristupa za borbu protiv ovog fenomena. Različiti vidovi dis-

kriminacije nad ženama i dalje su problem i moraju se neprestano sprečavati.

Glavni uzroci diskriminacije

Tokom oktobra kancelarija Oebsa u Prizrenu organizovala je seriju seminara o “Konvenciji za eliminaciju svih vidova diskriminacije nad ženama,” za bošnjačke i turske zajednice koje žive u Prizrenu i Prištini. Radionice su izvedene u bliskoj saradnji sa međunarodnom turkom nevladinom organizacijom “Anatolijska fondacija za razvoj”.

Poznati pravnici iz ovih zajednica, kao što su Edija Sezairi i Iskender Muzbeg, vodili su ove seminare. Oboje su koristili uobičajen pristup tokom predavanja, pokušavajući da objasne “Međunarodnu konvenciju o diskriminaciji” korišćenjem primera iz svakodnevnog života koji pokadaju lokalne zajednice. Gospodin Arif Haliti, predstavnik “Bošnjačkog udruženja nastavnika” je rekao: “osnovni uzrok diskriminacije bošnjačkih žena je tradicija, ekonomski položaj i neefikasna uprava”. Ovim povodom on je pokazao konkretne primere toga kako životni uslovi utiču na pitanja polova u bošnjačkoj zajednici, upoređujući situaciju u Reča-

nu i ostalim udaljenim selima u Župi.

Aktivnija uloga

Jedan od pozitivnih rezultata ovog predavanja je ideja za osnivanje bošnjačke nevladine organizacije žena u Prizrenu, koja bi, kao organizacija, radila na promociji jednakosti polova. Jedna od učesnica ovih predavanja takođe je bila jedna od bošnjačkih žena, predstavnica u Skupštini Opštine Prizren. Ovo je bila dobra prilika da ostali učesnici zatraže i ohrabre svoje predstavnice da preuzmu aktivniju ulogu u vezi ovog problema.

Predavanja o problemu diskriminacije takođe su održana sa predstavnicima turske ženske nevladine organizacije “Hzanim Eli” iz Prištine. “Bitno je nastaviti rad na ovu temu sa predstavnicima turske zajednice koji žive u opštinama pokrivenim ovim projektom,” rekla je Lirije Gas. “Imajući na umu da Ustavni Okvir predviđa da je ovaj dokument integralni deo važećeg zakonodavstva, bitno je da šira zajednica bude upoznata sa njegovim sadržajem.”

Omladinski časopis povezuje zajednice

Povezivanje različitih kosovskih zajednica je ključni aspekt razvoja građanskog društva.

autor: Patrik Hofman

Olga, Esma i Violeta pripadaju različitim etničkim zajednicama. Olga je Hrvatica sa Kosova, Esma je Romkinja, a Violeta Srkinja. Sve one su navikle da govore različitim jezikom, čak i kod kuće. Uprkos tome, sve tri su koordinatorke omladinskog časopisa, projekta koji je skiciralo Oebsovo Odeljenje za demokratizaciju u Lipljanu. Pisanje je ono što im je zajedničko.

Ispostavilo se da je ovo samo jedna stvar koja im je zajednička.

Tokom uredničkih nedeljnih sastanaka, shvatile su da imaju mnogo više zajedničkih tema i interesa. Sve one vole kuvati tradicionalna jela, sve tri se interesuju za modne časopise i vole Kosovo onakvo kakvo je sada. "Imamo toliko zajedničkih stvari da čak i ne želimo da tračimo vreme i da se svadamo međusobno kao što to rade političari", kaže Violeta.

Usredsređivanje na zajedničke teme je jedan od ciljeva ovog časopisa. "Časopis je apolitičan i povezuje tri različite zajednice u opštini Lipljan," objašnjava Esma.

Olga, Esma i Violeta, koordinatori omladinskog biltena u Lipljanu

Povezivanje je ključni aspekt razvoja građanskog društva, posebno kada su u pitanju zajednice kosovskih

Srba i Roma u opštini Lipljan. Povezivanjem i razmenom informacija izolovane zajednice mogu da potvrde svoj kul-

turni identitete i razgovaraju o svakodnevnim problemima. Očuvanje sopstvenih jezika, tradicija i kulture ostavštine

je neophodno za ove tri manjinske zajednice. Ako to mogu da učine moći će da stvore osnovu sa koje će krenuti u dublji dijalog i izgradnju mostova ka albanskoj zajednici u Lipljanu.

Izražavanjem ideja na pluralistički način, poštovanjem osnovnih principa demokratije, manjinska zajednica može uživati jedno od najosnovnijih prava, pravo na izražavanje. "U ovom časopisu mi govorimo o životu u svojim selima, aktivnostima koje se dešavaju, čak i o drugim delovima Kosova, ali su pokrenute u opštini Lipljan," kaže Olga ponosno.

"Kako bi ove tri zajednice opstale u opštini Lipljan potrebno je da potvrde svoje identitete putem štampanih medija i da slobodno izraze svoje mišljenje o problemima građanskog društva," kaže Berat Rečica, Oebsov službenik za demokratizaciju, koji radi na pružanju podrške ovom projektu.

Časopis će biti štampan na tri jezika i prvi je te vrste na Kosovu.

Otvaranje Društvenog centra u Zubinom Potoku

Zubin Potok

Mustafa Skenderi

"Osnovali smo ovu instituciju kako bi pomogla jačanje građanskog društva i zajedništva i izgradnju multietničkog Kosova. OEBs će sada ustupiti ovu instituciju lokalnom stanovništvu." Reči su šefa misije Oebsa, ambasadora Paskala Fieskija, tokom obraćanja okupljenima na svečanom otvaranju Društvenog centra u Zubinom Potoku, početkom novembra.

Društveni centar je rezultat saradnje opštinskih organa Zubinog Potoka, Oebsove misije na Kosovu i nevladine organizacije "Centar za saradnju i demokratizaciju" iz Zubinog Potoka.

Otvaranju Društvenog centra u Zubinom Potoku prisustvovao je i gradonačelnik opštine Zubin Potok, Zoran Đurović, koji nam je rekao: "Put do stvaranja ovog centra nije bio jednostavan, ali ideja koja nas je vodila omogućila nam je da bez mnogo truda i napora napravimo ovo što imamo danas".

Nakon kulturno-umetničkog programa najmlađih članova folklorne grupe "Mokra Gora"

Ambasador Paskal Fieski na ceremoniji otvaranja novog Društvenog Centra u Zubinom Potoku

iz Zubinog Potoka, u znak zahvalnosti za pomoć prilikom izgradnje društvenog centra, dodeljene su zahvalnice, nakon čega je ambasador Paskal Fieski, presecanjem trake i zvanično proglasio početak rada ovog objekta.

Upravnica Društvenog centra, Slavka Milosavljević je, govoreći ispred NVO "Centar za saradnju i demokratiju", izrazila svoje zadovoljstvo izgradnjom novog objekta i mogućnostima koje on pruža svim meštanima Zubinog Potoka i njihovim komšijama:

"O ovakvom centru smo do sada mogli samo da sanjamo. Za nas je ovo jedan prozor u svet, jer na primer ovom internet vezom omogućavamo našoj omladini lakšu komunikaciju sa svetom".

U prostorijama društvenog centra biće organizovani kursevi engleskog jezika i rada na računaru, a očekuje se da do kraja godine društveni centar bude predat CSDu, lokalnoj NVO, čime će započeti proces primopredaje svih društvenih centara na upravljanje lokalnim NVO sa Kosova.

Skupštinski izveštač i sa Kosova u poseti Sloveniji

Lizabeta Paloka

U nastojanju da se osnaže Skupština Kosova i mediji, misija Oebsa na Kosovu je, za novinare, organizovala studijsku posetu Sloveniji. Dvoje novinara, iz RTK i bote Sot, glavni urednik RTK i predstavnik Oebsovog Odeljenja za obuku novinara su bili u poseti.

Početkom oktobra ova grupa je, pod rukovodstvom gospođice Ljerke Bazilj iz RTV Slovenije, prizvela dvadesetpetominutni program o radu Skupštine Kosova. Ona je otkrila da se o događajima izveštava na ispolitizovan i subjektivan način, uz neuravnoteženo predstavljanje pogleda čitavog spektra političkih partija, kao i da aktivnosti Skupštine prate neiskusni novinari. "Ekipi sa kojim sam radila, koja okupljala novinare štampanih i elektronskih medija, nedostajao je timski duh i opšte znanje o tome kako se slično izveštavanje obavlja u ostalim zemljama," rekla je gospođica Bazilj.

Tokom ove studijske posete, grupa sa Kosvoa susrela se sa generalnim direktorom i

zamenikom direktora RTV SLO za međunarodne odnose, koji je takođe član Odbora RTK. Ovo je bila dobra prilika da kosovski tim razmeni iskustva i ideje sa stručnjacima iz TV Slovenije i da ispitaju mogućnosti za saradnju. Slovenačka strana je izrazila spremnost i volju za pomogne kosovskim izveštačima putem kurseva za obuku novinara i razmene iskustava.

Kosovski novinari takođe su posetili Skupštinu Slovenije, gde su upoznati sa kompjuterskim sistemom "Lotus Notes" koji povezuje Skupštinu sa oko 400 akreditovanih novinara štampanih i elektronskih medija iz Slovenije. "Ovaj program omogućava Informativnom odeljenju Narodne skupštine Slovenije da automatski, internetom, objavi nove izveštaje, događaje ili rezultate sa sednice parlamenta," objasnila je Karmen Uglešić, zamenica šefa Sekretarijata za informisanje.

"Stekli smo mnoga znanja iz iskustva o načinu na koji je strukturirana TV Slovenija, njejoj programskoj šemi i načinu na koji se organizuju debate

u skupštini ili u Vladi," rekao je Idriz Morina, novinar kosovskog dnevnika "Bota Sot". "Informisani smo o ulozi koju slovenački mediji igraju u ovim slučajevima, a najineresantniji deo za sve nas bilo je upoznavanje sa funkcionisanjem Informativnog odeljenja Skupštine Slovenije i "Lotus Notes". Ovo je moćno oruđe koje je u interesu i medija i javnog mnjenja, nešto što nedostaje našoj Skupštini i Vladi," rekao je gospodin Morina.

Pema rečima Jelene Đurđić iz RTK, ciljevi ove posete bili su da se upozna način rada Parlamenta Slovenije i način na koji novinari izveštavaju iz parlamenta, kao i da se vidi saradnja između novinara i informativnog odeljenja parlamenta. "Imala sam čast da na kratko prisustvujem jednoj parlamentarnoj sednici, ali proglemi sa kojima se Parlament Slovenije suočava su potpuno drugačiji u poređenju sa onima kojima su preokupirani članovi Skupštine Kosova," rekla je ona.

Gospodin Zek Sinanaj, novinar RTK, bio je impresioniran.

Lokalni novinari i članovi Oebsovog odeljenja za razvoj medija, tokom posete Sloveniji

Potpuno razvijena tehnička infrastruktura koja postoji u skupštinskoj sali, kaže on, omogućava živi prenos rada do te mere, da kada predstavnik uzme reč, kamere automatski fokusiraju svoje obektive na govornika i počinju da snimaju.

On je dodao da su informacije koje Skupština i Vlada Slovenije pružaju štampanim i elektronskim medijima brze i profesionalne. Ovo slovenač-

kim novinarima omogućava da profesionalno obavljaju svoj posao i da pravovremeno obavestavaju javnost. "Bilo bi veoma dobro kada bi slična metoda mogla da se primeni u kosovskoj Skupštini. U toku je obnova njihovih prostorija, pa očekujemo da će takođe poboljšati svoju tehničku opremu. Ovo bi bilo od velike pomoći novinarima koji prate zasedanja Skupštine", zaključio je gospodin Sinanaj.

Mladi uključeni u napore za borbu protiv nasilja u porodici

autor: Haris Kurti

Tokom proteklih meseci kancelarija Oebsa u Mitrovici je organizovala nekoliko različitih aktivnosti u cilju obeležavanja 25. novembra, Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama. Aktivnosti su obuhvatala predavanja i događaje za podizanje svesti.

Većina članova Kluba za ljudska prava iz Mitrovice su studenti lokalnih srednjih škola, starosti od 16 do 18 godina.

Oebsov tim za podršku žrtvama i pomoć je učenicima, članovima ovog kluba, pružio trodnevno predavanje o Nasilju u ljubavnoj vezi. Dvoje predavača su bili radnici Oebsovog Odsjeka za ljudska prava iz Mitrovice, a treći je bio KPS policajac koji radi kao regionalni koordinator za nasilje u porodici. Prvo, od tri, predavanja bilo je usredsređeno na definisanje nasilja u porodici.

Tinejdžerima je rečeno da sve žrtve nasilja u porodici nemaju modrice. Oni su čuli da ljubomora momka ili velika posesivnost braće mogu takođe biti znakovi nasilja u ljubavnoj vezi.

Drugo predavanje bilo je usredsređeno na pravne aspekte ovog problema. Policajci KPS-a koji su obavljali ovaj deo predavanja objasnili su odredbe predviđene Uredbom o Zaštiti od nasilja u porodici, naglašavajući prava žrtava, koja nudi zakon, i šta to znači za pojedince i porodice.

Tokom trećeg predavanja učeni su obavješteni o postojećim službama koje mogu pomoći u pružanju pomoći žrtvama, kao i u rehabilitovanju počinitelaca nasilja u porodici. Učenicima je jasno rečeno da i nasilnicima takođe treba pomoć u rešavanju ovog problema.

Jedna sedamnaestogodišnjakinja koja je prisustvovala predavanju je rekla: "bilo je izuzetno korisno. Ja i moje prijateljice smo ranije imale probleme sa momcima, ali sada znamo kako da kažemo "ne",

Jedan od učesnika pokazuje nagradu za najbolju sliku

a da oni to razumeju!"

Na kraju predavanja od učesnika je zatraženo da nacrtaju nešto što bi izrazilo njihova osećanja o problemima o kojima je raspravljano tokom predavanja. Crteži su zatim izloženi na izložbi u sali Skupštine Opštine Mitrovica. Nakon ceremonije otvaranja izložbe Ganimeta Hasani,

opštinski službenik za pitanja polova, učenicima je predala male poklone.

Ova izložba je trajala od 24. novembra do 10. decembra (Međunarodnog dana ljudskih prava).

Članovi Kluba za ljudska prava takođe su učestvovali u distribuciji postera širom Mitrovice.

Slike mladih učesnika predavanja o Nasilju u ljubavnoj vezi izložene u sali Skupštine opštine Mitrovica

Bolji odgovor policije na nasilje u porodici

“Aktivizam za sprečavanje nasilja nad ženama” nije samo prenošenje informacija javnosti, već predstavlja i mogućnost policije i relevantnih vlasti da se suoče sa ovim pitanjem.

autor: Hana Kranston

16 dana aktivizma

Tokom Oebsove kampanje protiv nasilja u porodici, koja je organizovana tokom “16 dana aktivizma”, između 25. novembra i 10. decembra, Oebsovo Odeljenje za zastupanje i pomoć žrtvama u Prištini, pokrenulo je projekat pod nazivom “Poboljšanje odgovora policije na nasilje u porodici”.

Ovaj projekat obuhvata obuku KPS policajaca o novoj Unmikovoj Uredbi br. 2003/12 “O zaštiti od nasilja u porodici”. U ovaj projekat bili su uključeni OEBS, Jedinica za borbu protiv nasilja u porodici UNMIK Policije i regionalni koordinator KPS za borbu protiv nasilja u porodici.

Tokom obuke policijaci su upoznati sa svojim obavezama u skladu sa novom Uredbom o nasilju u porodici, kako bi se osiguralo da su svesni svojih ovlašćenja u ovoj oblasti i svoje delotvornosti u sprovođenju zakona.

Džepni priručnici

Ovaj projekat je započeo 24. novembra u Policijskoj stanici u Lipljanu, kada su svi učesnici dobili male priručnike u koje su ubačene kartice sa ključnim odredbama Uredbe o nasilju u

Policajci Policijske službe Kosova uče o svojoj ulozi u borbi protiv nasilja u porodici na obuci u Lipljanu

porodici. Policajci KPS i UNMIK polcije dobili su primerke priručnika i prisustvovali su polučasovnom predavanju o njegovom sadržaju i odgovornostima policajaca u skladu sa ovom Uredbom. Očekuje se da će KPS policajci nositi ove beležnice, te će moći da je upotrebe ukoliko situacija to zahteva.

Projekat je nastavljen nakon Lipljana i do sada su priručnici raspodeljeni i obuka izvedena u stanicama Priština Centar, Obilić, Kosovo Polje, Glogovac. Pri-

ručnici će biti raspodeljeni i obuka izvedena u ostalim stanicama u regionu Prištine do kraja 2003. Tokom januara i februara 2004. materijal će biti distribuiran i obuka izvedena i na ostatak Kosova.

Ova obuka je posebno relevantna zbog očekivanja da se, kada lokane institucije i pojedinci steknu što je više moguće saznanja o zakonu i njihovim pravima, pitanja kao što je nasilje u porodici i trgovina ljudima mogu sperrčiti i pobediti.

Institucije i informisanje

U zapadnom svetu javne institucije znaju da je odgovarajući protok informacija važan za osnivanje dobrog odnosa između institucije, uključujući izabrane ili imenovane stručnjake, i građana kojima ona služi.

autor: Bernard Urban

Informacija je uvek “dvosmerna ulica”. Na žalost, kosovska praksa je slična onoj iz bivše Jugoslavije u kojoj su vlada i njene agencije saopštavale javnosti jedino ono što su “vladari” smatrali neophodnim. Ovo se može videti u filozofskim “osnovama” na kojima je zasnovan jugoslovenski zakon o informisanju.

Poseta Sarajevu i Mostaru

Međunarodna zajednica i njeni partneri danas na Kosovu pokušavaju da izgrade otvorenije i transparentnije institucije. Prisustvo Oebsa na terenu omogućuje da se sa lokalnim

uključujući i gradonačelnika, detaljno objasnilo kako su se oni suočili sa odgovornostima koje su proizašle iz slobode pristupa zakonu o informisanju. (kao rezultat ovog zakona, javne institucije u Bosni i Hercegovini moraju biti odgovorne. Svaki građanin može zatražiti različite informacije od opštine, na šta institucija mora odgovoriti u okviru zakonski predviđenog roka, ili će se suočiti sa posledicama.) Ovaj zakon, čiji je nacrt pomogla misija Oebsa u Bosni i Hercegovini, predstavljen je lokalnim akterima na Kosovu, uz veoma male izmene.

Sarajevo

opštinskim partnerima direktno radi ka ovom cilju. Sa ovom idejom na umu, Oebsov Odsek za demokratizaciju je, od 19. do 22. oktobra, organizovao put u Bosnu i Hercegovinu za opštinske službenike za informisanje, poznatije kao portparoli ili službenici za odnose sa štampom. Namera je takođe bila da se omogući razmena iskustava sa kolegama iz grada Mostara i opštine Sarajevo Centar.

Prvih pet učesnika je izabrano iz opština Priština, Peč, Prizren, Gnjilane i Leposavić.

Sloboda pristupa zakonu o informisanju

Kosovska delegacije susrela se sa svojim kolegama iz grada Mostara i opštine Centar u Sarajevu. U svakoj od opština proveli su po jedan dan. Razgovori su bili usmereni na posao koji obavljaju opštinski službenici za informisanje i nekim poteškoćama sa kojima su se suočili u radu. Razgovaralo se o sredstvima kao što su internet stranice, opštinski bilteni, konferencije za novinare i pojavljivanje u medijima, kao i o odnosima u okviru samih opštinskih struktura. Iskustvo opštine Centar u Sarajevu bilo je posebno značajno jer su opštinski predstavnici,

Izgradnja novih odnosa

Učesnici će sada pozvati svoje kolege sa Kosova, koje nisu putovali u Mostar i Sarajevo Centar, na razmenu informacija, kako bi oni mogli da primene nešto od onoga što se videlo i čulo u Bosni i Hercegovini. Oni će o ovom putovanju takođe razgovarati sa lokalnim novinarima, pokazujući time da su shvatili važnost održavanja dobrih odnosa sa medijima.

Aktivnosti sa službenicima za informisanje i ostalima u kosovskim opštinama, koji su povremeno u kontaktu sa medijima, biće nastavljene. Od samih informativnih službenika je zatraženo da obaveste OEBS o tome kako će im ovo pomoći u obavljanju dnevnih zadataka. Jedna od namera je da se pozove osoblje Oebsa kako bi se razgovaralo o temi kao što su tehnike izvođenja intervjua i dizajn/sadržaj internet stranice.

Zajedno sa lokalnim partnerima, OEBS će nastaviti podršku izgradnji nove filozofije na Kosovu u vezi odnosa između javnih institucija i same javnosti. Rad sa službenicima za informisanje je samo jedan od načina da se ovo sprovede u delo.

NASILJE U PORODICI NIJE SAMO PROBLEM PORODICE PRIČAJTE O TOME

ZAUSTAVITE NASILJE NAD ŽENAMA

osce